

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

/ [Υπόθεση Μονής Βατοπαιδίου](#)

ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΟΥΛΗ

ΤΕΩΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ



Με αφορμή τα όσα γράφονται και λέγονται για την Ι.Μ. Βατοπεδίου τις τελευταίες ημέρες αισθάνομαι την υποχρέωση να καταθέσω την άποψή μου γιατί έζησα από πολύ κοντά τις εξελίξεις στη Μονή Βατοπεδίου.

Το Άγιον Όρος είναι ένας μοναδικός τόπος με πολλές ιδιαιτερότητες.

Δεν είναι εύκολο για τον κάθε ερευνητή να ασχοληθεί με τα θέματά του αν δεν έχει ίδια, εμπειριστατωμένη άποψη και εμπειρία γύρω από τα ιδιαίτερα λεπτά ζητήματα του Αγιορίτικου Μοναχισμού.

Δυστυχώς, οι περισσότεροι που ασχολούνται με το επίκαιρο αυτό θέμα ή είναι γυναίκες οπότε - εκ των πραγμάτων λόγω αβάτου δεν έχουν καν ίδια άποψη - ή άνδρες που δεν έχουν επισκεφθεί ποτέ το Άγιον Όρος ή το συγκεκριμένο αυτό Μοναστήρι!

Η διαστρέβλωση της αλήθειας ότι δηλαδή η σημερινή εικόνα της Μονής Βατοπεδίου δεν έχει σχέση με αυτό που φαντάζεται ο μέσος άνθρωπος είναι ανεξήγητη σε εμένα τουλάχιστον που γνωρίζω όσο ελάχιστοι την ιστορία της στις τελευταίες 10ετίες.

Διαβάζοντας τις κρίσεις και τις περιγραφές για την σημερινή κατάσταση με θλίψη θυμήθηκα την εικόνα που αντίκρισα στην πρώτη μου επίσκεψη στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου τον Αύγουστο του 1987.

Περνώντας τότε το κατώφλι της Μονής, έμεινα άφωνος και ένοιωσα το φόβο αντικρίζοντας ένα τεράστιο αλλά ουσιαστικά έρημο Μοναστήρι με μόνο 5 Μοναχούς που ήταν κλεισμένοι λόγω γήρατος στα κελιά τους, (κάποτε είχε 1.000 Μοναχούς), ιδιόρρυθμο χωρίς Ηγούμενο επί 5 αιώνες, με κλειστές τις 50 υπέροχες εκκλησίες του. (Πρώτη φορά στο Άγιο Όρος όπου πήγαινα από το 1976 βρέθηκα σε Μοναστήρι όπου δεν τελούταν Θεία Λειτουργία), με χορταριασμένες αυλές, βουλιαγμένες σκεπές, ετοιμόρροπα άδεια κτίρια και φυσικά όπως όλα τα παλαιά Βυζαντινά Μοναστήρια με κειμήλια που δεν είχε όμως την δυνατότητα να προσκυνήσει κανένας.

Ήταν η πρώτη φορά που ένοιωσα πως βρισκόμουν σε μία νεκρή πολιτεία όπου έμοιαζε να έχει εγκαταλειφθεί λόγω κάποιας ... επιδημίας.

(ΣΗΜ. Για αυτή την απαράδεκτη εικόνα κανένας ή καμία δημοσιογράφος δεν είχε τότε ασχοληθεί ...).

Δεν νομίζω πως ο μέσος άνθρωπος έχει αυτή την εικόνα ως πρότυπο Ιεράς Μονής και απορρίπτει την σημερινή πρότυπη - υποδειγματική εικόνα μιας ζωντανής - πνευματικά και ουσιαστικά - Μονής όπου εγκαταβιώνουν άνω των 100 Μοναχών με 75 πανεπιστημιακά πτυχία και με μέση ηλικία κάτω των 45 ετών, οι οποίοι δημιούργησαν μία Ορθόδοξη Χριστιανική κυψέλη που πραγματοποίησε ένα τεράστιο έργο - ορατό για κάθε προσκυνητή - καλοπροαίρετο άνθρωπο.

Έχει αναλογιστεί κανείς για ποιους σκοπούς χρειάζονται οι Ιερές Μονές, τα χρήματα γενικώς, που μέρος αυτών προκύπτει και από την εκποίηση ακίνητης περιουσίας;

Στην συγκεκριμένη περίπτωση καθημερινά το Μοναστήρι αυτό φροντίζει για την τροφή και την παραμονή 300 ατόμων (100 Μοναχοί - 100 επισκέπτες - 100 εργάτες).

Αναστήλωσε εγκαταλελειμμένα τεράστια κτιριακά συγκροτήματα συνολικής επιφάνειας 45.000 τ.μ. που επί 5 αιώνες είχαν μείνει ασυντήρητα και ήταν υπό κατάρρευση, και έφερε στο φως συντηρώντας παράλληλα ανεκτίμητους Θρησκευτικούς θησαυρούς που επί αιώνες φθείρονταν σε σκοτεινά υπόγεια (υπάρχουν σχετικές φωτογραφίες).

Σήμερα ο κάθε καλοπροαίρετος προσκυνητής μένει έκπληκτος από το μέγεθος και το επίπεδο του νέου σκευοφυλακίου (Μουσείου) της Μονής Βατοπεδίου που συγκαταλέγονται μεταξύ των σπουδαιότερων σε ολόκληρη την Ορθοδοξία.

Καθημερινά ενισχύει - αγνώστους στην πλειοψηφία τους - αναξιοπαθούντες με ετήσιο κόστος εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ, έχει πραγματοποιήσει εκδόσεις σπανίων πολύτιμων βιβλίων και πραγματοποιεί Θρησκευτικά συνέδρια σε πολυπληθέστατα ακροατήρια με εξαιρετική επιτυχία.

Επίσης έχει συμβάλλει καταλυτικά στην απεξάρτηση νέων ανθρώπων από ναρκωτικά.

Έχει όμως να καλύψει και το κόστος ενός τεράστιου Ιεραποστολικού έργου στο εξωτερικό.

Αν ήταν σε θέση το κράτος να συνειδητοποιήσει την σημασία του Ιεραποστολικού έργου, όχι απλά θα έδινε με ανταλλαγή αλλά θα χάριζε ένα μικρό έστω κομμάτι της δημόσιας περιουσίας στα Μοναστήρια για να αξιοποιηθεί αυτή για ένα τέτοιο τεράστιο Εθνικό σκοπό.

Όμως εμείς το ασύλληπτο αυτό έργο το αφήσαμε σε άλλους.

Έτσι, ενώ σήμερα θα κυμάτιζε η Ελληνική σημαία σε Ιδρύματα και σχολεία σε πολλές υπανάπτυκτες χώρες του πλανήτη - όπου Ιεραπόστολοι εδραίωσαν προ αιώνων την δύναμη των σημερινών ισχυρών κρατών - και θα υπήρχε ισχυρή Ελληνική παρουσία με κοινωνική και όχι οικονομική δύναμη - εμείς αναζητούμε ως ανάδελφο πτωχό έθνος πάντοτε ισχυρούς προστάτες...

Αλλά όμως είμαστε όμως το πιο πλούσιο έθνος στην κριτική και στην πολεμική του έργου της Εκκλησίας και των Μοναστηριών.

Σε αυτούς τους πνευματικούς λιμένες - τα Μοναστήρια - που είναι στην ουσία ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΕΙΑ των πιστών και θεματοφύλακες των παραδόσεων της θρησκείας και της ιστορίας μας από την γέννηση του Μοναχισμού, πολλοί άνθρωποι «ισχυροί» αλλά και «μέσοι» αφήνουν μέρος της περιουσίας τους για την ενίσχυση και την συνέχιση της αποστολής των Ιερών Μονών εις τους αιώνες των αιώνων.

Δυστυχώς ενώ το κράτος στην περίπτωση των φιλανθρωπικών κληροδοτημάτων - που είναι κάτι ανάλογο - προστατεύει και ελέγχει με αυστηρούς νόμους, την πιστή εφαρμογή των εντολών του διαθέτη, η τύχη των δωρεών αυτών προς τις Ιερές Μονές δεν έχει την ανάλογη προστασία.

Προς τιμή τους τα δύο μεγάλα κόμματα τις δύο τελευταίες 10ετίες στήριξαν σημαντικά την προσπάθεια ανασυγκροτήσεως πολλών Μονών ειδικά του Αγίου Όρους.

Για όποιον δεν γνωρίζει είναι βασικό Ιερό καθήκον και υποχρέωση κάθε Ηγούμενου να περιφρουρεί και να αξιοποιεί τις δωρεές αυτές οι οποίες δεν έχουν «ημερομηνία λήξεως» όπως και τα κληροδοτήματα.

Βάση ποιας λογικής ή ποιου νόμου κοινωνικοποιείται η δωρεά που θέλησε να κάνει σε κάποιο Μοναστήρι κάποιος άνθρωπος «ισχυρός» ή «μέσος»;

Ο Ηγούμενος του Βατοπεδίου Γέροντας Εφραίμ πέρα από τον βαρύ σταυρό της αναστηλώσεως της Μονής και το τεράστιο εξωτερικό Ιεραποστολικό έργο έπρεπε παράλληλα να βάλει τάξη και να αξιοποιήσει την επί χρόνια εγκαταλελειμμένη και ανεκμετάλλευτη περιουσία της Μονής που προήλθε σε αυτή από συγκεκριμένες δωρεές ανά τους αιώνες τις οποίες σεβάστηκαν - αλλόθρησκοι και μη - κατακτητές (Τούρκοι, Άραβες, Βούλγαροι, Γερμανοί και Ιταλοί).

Στην Αγγλία όσο πιο βαθιές είναι οι ρίζες μιας δωρεάς τόσο περισσότερο αυτή προστατεύεται.

Αν ο Ηγούμενος άφηνε τα περιουσιακά στοιχεία της Μονής να ρημάξουν και να καταπατηθούν με αποτέλεσμα να περιοριστούν σημαντικά τα έσοδα της Μονής και το αναστηλωτικό της έργο τότε δεν θα υπήρχε καμία κριτική άσχετα αν το Μοναστήρι παρήκμαζε.

Στην περίπτωση αξιοποιήσεως της εκκλησιαστικής περιουσίας θαυμάζω την Καθολική Εκκλησία - στο μοναδικό αυτό σημείο - γιατί μεθοδικά θεμελίωσε όλη την ανάπτυξη και την δράση της σε ένα σοβαρό οικονομικό υπόβαθρο 10πλασιάζοντας έτσι το ποίμνιό της έναντι της Ορθοδόξου Εκκλησίας και πραγματοποιώντας παράλληλα ένα τεράστιο αξιοθαύμαστο κοινωνικό έργο.

Όπως οι περισσότεροι Ηγούμενοι του Αγίου Όρους που είχα την τύχη να γνωρίσω έτσι και ο Γέροντας Εφραίμ , πτωχός γεννήθηκε, πτωχός έζησε και ζει και θα πεθάνει με μόνη περιουσία το ράσο του.

Οι Ηγούμενοι είναι διαχειριστές ξένων χρημάτων.

Δεν αγωνίζονται για να φτιάξουν όπως εμείς σπίτια και περιουσίες αλλά τα Μοναστήρια των πιστών.

Μόνο όποιος κατηγορεί για φιλαργυρία τον ... ταμία μιας τράπεζας μόνο αυτός μπορεί να κατηγορεί ανάλογα τους Ηγούμενους και την εκκλησία σε ότι αφορά την οικονομική διαχείριση της περιουσίας τους.

Αλίμονο αν ο Ηγούμενος Εφραίμ δεν διεκδικούσε την περιουσία της Μονής με ότι στοιχεία είχε στα χέρια του (Χρυσόβουλα, Κρατικές αποφάσεις, Νόμους 1903, 1926, 1951 κ.α.). Γιατί φυσικά αυτοί οι τίτλοι υπάρχουν. Το κράτος - η Μάνα μας - που κόβει και ράβει νόμους αναλόγως με μελλοντική ή αναδρομική ισχύ - έκρινε καλώς ή κακώς ότι αυτά ανήκουν στην Μονή. Τώρα μελετά να αναθεωρήσει τις επιλογές και τις αποφάσεις της. Αυτή έχει την δύναμη, αυτή θα αποφασίσει.

Το Μοναστήρι να είναι καλά όπως λέει και ο λαός και θα αντέξει όπως άντεξε μία χιλιετία σε πολύ πιο σοβαρές επιθέσεις.

Αλίμονο αν πιστεύει κάποιος πως θα ανακοπεί η θεάρεστη πορεία και το έργο της Μονής από την έκβαση μίας υπόθεσης με το Δημόσιο.

Η Εκκλησία πολεμούμενη νικά.

Πιστεύω πως είναι πλέον κατανοητό σε όλους τα πυρά των ημερών αυτών δεν έχουν σκοπό να πλήξουν την Ιερά Μονή Βατοπεδίου αλλά ολόκληρη την Εκκλησία και το έργο της.

Δεν είναι όμως μόνο αυτό το δείγμα του πνεύματος των ημερών που ζούμε.

Ασκείται αρνητική κριτική σε Κύπριο επιχειρηματία που παραχωρεί την αίθουσα της επιχειρήσεώς του για ομιλίες θρησκευτικού περιεχομένου ενώ αν την παραχωρούσε για σεμινάρια αστρολογίας ή καλλιστεία σκύλων θα προβάλλονταν θετικά οι πρωτοβουλίες του.

Επίσης όσοι θέλουν να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος της υπερβολής των ημερών μας αλλά και να απολαύσουν το ... «πολυτελές επίπεδο» των ξενώνων της Ι.Μ. Βατοπεδίου δεν έχουν παρά να διανυκτερεύσουν αντί 70-80 € σε έναν από τους εκατοντάδες παραδοσιακούς ξενώνες της χώρας μας.

Προσωπικά πάντως είμαι ευγνώμων στον Θεό γιατί συνέβαλα και εγώ με όλες μου τις δυνάμεις ως Πολιτικός Διοικητής το 1989 να γίνει το Ιστορικό αυτό Μοναστήρι μετά 536 χρόνια κοινόβιο, να αποκτήσει έναν εκλεκτό Ηγούμενο και να πραγματοποιήσει ένα τέτοιο εξαιρετικό έργο.

Ειλικρινά διαβάζοντας το άρθρο αυτό από την ανθρώπινη πλευρά αισθάνθηκα πικρία και θλίψη γιατί γνωρίζω σε βάθος όσο ελάχιστοι την αλήθεια σχετικά με ότι αφορά την Ιερά Μονή Βατοπεδίου.

Από την πνευματική όμως πλευρά αισθάνθηκα τεράστια ικανοποίηση γιατί επιβεβαίωσα για πρώτη φορά πρακτικά στη ζωή μου πως η απόδειξη για το μέγεθος της αξίας ενός Χριστιανικού έργου είναι ο πόλεμος που δέχεται.